

ZGORNJE GORENJSKE **Društvo za cerebralno paralizo**

Datum: 12. februar 2013

POROČILO O 14. FEBRUARJU - VALENTINOVEM

Valentinovo je praznik poganskega izvora. Njegove arhaične komponente je kasneje prikrilo krščanstvo, zlasti z obstojem svetnika sv. Valentina. Angleži so legendo o sv. Valentinu in njegovem prazniku izdelali najboljše, nato pa so jo lansirali v Ameriko. Tam se je praznik sekulariziral in nato popolnoma skomercializiral ter se spet vrnil na staro celino. Prav v Ameriki je nastala navada obdarovanja na dan zaljubljenecv tudi med prijatelji. Po nekih drugih različicah ima praznovanje Valentinovega korenine v starem Rimu, saj so 15. februar praznovali v čast bogu Luperku, ki je veljal za zaščitnika ovac in resničen simbol rodnosti. Ko so Rimljani sprejeli krščanstvo, so praznik prestavili na 14. februar in ga poimenovali po sv. Valentinu. Legenda o Valentinu naj bi nastala iz pripovedovanj o življenju dveh mučencev, nekega duhovnika iz Rima in škofa iz Ternija, a neizpodbitnih dokazov o dejanskem obstoju svetnika ni. Po ljudskem verovanju pa naj bi Valentin naskrivaj in v nasprotju s cesarjevo odredbo poročal mlade pare, zaradi česar je bil ujet in obsojen na smrt. Etnolog Damjan. J. Ovsec pravi o zgodovini praznika takole: Že v srednjem veku je baziliko v čast sv. Valentinu dal sezidati papež Julij I. Valentina so Rimljani tedanjega časa sicer dobro poznali. Papež Teodor je nato baziliko obnovil, medtem ko večkratni zapisi romarjev omenjajo, da v tej cerkvi počivajo telesni ostanki sv. Valentina. Po vsej Evropi so takrat 14. februarja spoštljivo praznovali god. sv. Valentina in zaupali v njegovo priprošnjo, čeprav se je vsebina praznika spreminjala, različni svetniki istega imena pa so se med seboj prepletali, kot so se prepletali tudi njim pripisani čudeži in zaščitništvo. Tako obstaja vir, ki trdi, da je bilo Valentinov kar sedem. Ovsec meni, da so bili svetniki tega imena vsaj štirje in sicer škof Valentin iz Ternija, škof iz Retije, tretji Valentin je bil svetnik iz švicarskega Chura in četrti Valentin je bil škof v nemškem Trierju. Svetega Valentina poznamo Slovenci že dolgo, vendar ne v povezavi z dnevom zaljubljenecv, ampak s skorajšnjim prihodom pomladi. Navsezadnje naj bi se na ta dan snubili tudi ptički. Če se ptički 14. februarja snubijo, se 12. marca (na Gregorjevo) ženijo. Kdor želi videti ptičjo ženitev, mora bos do grmovja, čeprav je na ta dan velikokrat še zelo mrzlo. Med Slovenci naj bi Valentinovo najraje častili na Primorskem; na Goriškem se s tem dnevom začne sezona vaških praznikov in z njimi tradicionalni prazniki štrukljev. Valentinovo je bilo na Slovenskem eno prvih spomladanskih praznovanj, ki so bila povezana z ljubeznijo med spoloma. Tako je praznovanje vsako leto napovedovalo eno prvih ptičjih ženitev. Prve pojavne oblike praznika so bile po besedah etnologa Janeza Bogataja sicer zelo različne, še največkrat pa so bile povezane z obhodi otrok od hiše do hiše. "Voščili so dobro letino, zdravje in srečo ter gospodinje povpraševali, kako je bilo kaj s ptičjo svatbo in ali je od nje še kaj ostalo," pojasnjuje Janez Bogataj. Poleg legend, ki naj bi kazale zvezo med sv. Valentinom in srčnimi zadevami, pa etimologi trdijo, da sta bili črki g in v nekoč v preprosti govorici zamenljivi. Tako naj bi Anglosasi po normanskem prevzemu Anglije v 11. stoletju spremenili normanski izraz galantin, ki pomeni ljubljenec žensk, v valanten ali pa valentin, kar je sčasoma pomenilo bodi moj ljubljenec. Sodobno Valentinovo je v Slovenijo z zahoda prišlo šele konec osemdesetih in v devetdesetih letih prejšnjega stoletja. V Angliji so si na ta dan že pred več kot petsto leti predvsem mladi ljudje izmenjavali pisma in razglednice pa tudi darila, ki so jih imenovali kar valentini. Šega se je razširila tudi na preostali anglosaški svet, potem pa v nekatere druge evropske

dežele, zlasti tiste, ki slovijo po sladkarijah. Poleg izmenjave daril je bilo za Valentinovo značilno tudi vedeževanje in prerokovanje. V Angliji so otroci vstali pred sončnim vzhodom in če jim je uspelo prvemu človeku, ki so ga videli, dvakrat zapovrstjo reči: Dobro jutro, Valentin, preden jih je on nagovoril, so dobili darilo. Če pa jih je sonce prehitelo, so dobili odgovor, da je od sonca opečen in z darilom ni bilo nič. Za Valentinovo je bilo značilno tudi prerokovanje mladih deklet o njihovem bodočem ženinu. V Angliji in Ameriki je ptič, ki so ga prvega videle na ta dan, napovedoval ženina: kos duhovnika, taščica mornarja, zlati ščinkavec bogataša, vrabec kmeta, modra taščica srečnega človeka, krivokljun prepirljivca, golob dobrosrčneža, če pa bi videle žolno, se sploh ne bi omožile. Na Japonskem in tudi v Avstraliji se je zaradi obsežnih marketinških prizadevanj dan zaljubljenec razvil kot dan, ko si tisti, ki se imajo radi, podarjajo slaščice in cvetje. Valentinovo praznujejo tudi v perzijski kulturi, čeprav islamska vlada to kot del zahoda zavrača in omejuje. Za konec dodajam še legendo o Kupidu, enem izmed simbolov praznika zaljubljenih: Legenda govori o ljubezni med Kupidom in prelepo Psiho. Venera je bila nanjo zelo ljubosumna in je ukazala Kupidu, naj jo kaznuje. On se je namesto tega vanjo neskončno zaljubil in jo vzel za ženo. Ker pa je bila Psiha le navadna smrtnica, Kupida nikoli ni smela pogledati. Njun zakon je bil srečen, dokler je njene sestre niso prepričale, naj ga le pogleda. Kupid jo je zato kaznoval s svojim odhodom, za njim je izginil tudi njun prelepi grad in božanski vrtovi. Psiha se je tako nenadoma znašla sama sredi polja. Tavajoč, da bi našla svojo edino ljubezen je prišla do Venerinega prebivališča. Ker pa jo je Venera hotela uničiti ji je naložila vrsto nalog, vsako težjo in nevarnejšo od prejšnje. Nazadnje je Psihi izročila skrinjico, ki jo je morala odnesti v podzemlje. Tam je morala Persefoni, Hadovi ženi (Had je grški bog podzemlja in Zevsov brat), ukrasti nekaj lepote in jo zapreti v skrinjico. Dobila je napotke, kako se izogniti nevarnostim, ki prežijo nanjo v kraljestvu smrti, naročeno pa ji je bilo tudi, da skrinjice v nobenem primeru ne sme odpreti. Vendar je bila skušnjava prevelika in Psiha je pokukala vanjo - a namesto lepote je našla večni spanec. Spečo jo je našel Kupid iz njenega telesa vzel spanec in ga položil nazaj v skrinjico. Bogovi so bili zaradi takšne ljubezni tako ganjeni, da so Psiho povzdignili v boginjo.

Za praznik 14. februar - Valentinovo smo za naše člane društva v ponedeljek 11. februarja 2013 organizirali družabno srečanje. Ob 16. uri smo se zbrali v Pizzerii Fontana na Jesenicah. V prijetnem klepetu in sproščenem vzdušju so nam prijazni gostinski uslužbenci postregli s kosilom. Popoldne nam je hitro minilo. Ampak to pa še ni bilo vse. Vsak udeleženec je prejel Valentinovo darilo.

Namen praznovanja je bil, da osebe s posebnimi potrebami koristno preživijo svoj prosti čas, da jim pričaramo praznično vzdušje, da se med seboj spoznamo, družimo ter zabavamo, izmenjamo izkušnje, s tem pa želimo invalidnim osebam pomagati pri vključevanju v normalno življenjsko okolje, naučiti jih samostojnega in neodvisnega življenja ter osamosvajanja od staršev, po drugi strani pa pridobivanje novih izkušenj v različnih okoljih in situacijah.

Zahvaljujemo se vsem prijaznim donatorjem, ki nam v teh težkih časih priskočijo na pomoč. To so: Storck d.o.o. Ljubljana, Evolucio d.o.o. Kranj, Biovan d.o.o. Pesnica pri Mariboru, Aktanta d.o.o. Vrhnika in Podravka d.o.o. Ljubljana.

Lep pozdrav!

Pripravila:
Vanda Hrovatin

predsednik
Jernej Kocjančič

Društvo SONČEK ZGORNJE GORENJSKE je vpisan v register društev, ki ga vodi Upravna enota Jesenice / zaporedna številka: 168 / matična številka: 1173162 / šifra dejavnosti: 94.991 / davčna številka : 52760545 / e-pošta: soncek@telesat.si naslov: Cesta maršala Tita 65 Jesenice 4271 / telefon : 051 604 - 789 / TR.R:03186-1000368041 / Odločba MDDSZ o vpisu v register invalidskih organizacij številka : IO - 017 / 01 /

